

PROSTŘEDKY EDUKACE

EDUKAČNÍ PROSTŘEDKY - VŠETKY REALITY (EDUK. KONŠTRUKTY, KTERÉ UŽÍVAME V EDUKAČNÍM PROCESU)

- **NEHMOTNÉ**

- OBSAH (KURIKULUM, ŠTANDARDY I SKRYTÉ KURIKULUM)
- ZÁSADY (DIDAKTICKÉ A VÝCHOVNÉ)
- METÓDY (VYUČOVACIE A VÝCHOVNÉ)
- FORMY (ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA A FORMY VÝCHOVY)

- **HMOTNÍ**

- POMŮCKY (PRIROZENÉ, ZOBRAZUJÍCÍ A OSTATNÉ)
- TECHNICKÉ PROSTŘEDKY (AUDIOVIZUÁLNÍ, VÝPOČTOVÁ TECHNIKA, TECHNICKÉ PROSTŘEDKY A STROJE)
- BUDOVY A ICH VYBAVENÍ

TYPY METÓD V PEDAGOGIKE

VÝCHOVNÍ (PŮSOBÍCÍ NA OSOBNOST), ZAOBERÁ SA NIMI TEÓRIA VÝCHOVY: M. PRESVIEDČANIA, M. SUGESTÍVNA, M. OSOBNÉHO PRÍKLADU, M. MRAVNÉHO HODNOCENÍ; (POZRIEŤ PEDAGOGIKU 1. ROČ.)

DIDAKTICKÉ (PŮSOBÍCÍ NA ROZUMOVOU SLOŽKU)

NAJPREPRACOVANEJŠÍ (POZRI BLIŽŠIE PRÁCE OBST, ŠVEC, MOJŽÍŠEK, PETTY, PETLÁK, SKALKOVÁ)

DIDAKTICKÁ METÓDA

ETYMOLOGICKY SLOVO "METODA" POCHÁZÍ Z ŘECKÉHO SLOVA "MÉTHODOS", "META HODOS" A ZNAMENÁ CESTU K NĚČEMU.

→ METODA JE PLÁNOVITÝ POSTUP MYŠLENÍ A JEDNÁNÍ, JÍMŽ SE SLEDUJE DOSAŽENÍ DANÉHO CÍLE

→ VYUČOVACÍ METODOU ROZUMÍME CÍLEVĚDOMÝ, KOORDINOVANÝ A ZÁMĚRNÝ POSTUP, KTERÝM SE PODLE PRINCIPŮ PEDAGOGIKY A DIDAKTIKY REALIZUJE EDUKAČNÍ PROCES ORIENTOVANÝ NA DOSAŽENÍ VYTÝČENÝCH CÍLŮ

KRITÉRIA DIDAKTICKY ÚČINNÉ METODY

1. INFORMATÍVNE NOSNÁ
2. FORMATÍVNE ÚČINNÁ
3. VÝCHOVNE ÚČINNÁ
4. EKONOMICKÁ
5. PRIROZENÁ SVOJIM PRŮBEHOM i VÝSLEDKAMI
6. VYUŽITELNÁ V PRAXI
7. V SÚLADE SO SYSTÉMOM VEDY A POZNANIA
8. MOTIVAČNE POSOBIVÁ
9. PRIMEŘENÁ ŽÁKOVI
10. PRIMERANÁ UČITEĽOVI
11. HYGIENICKÁ

ČLENENÍ DIDAKTICKÝCH METOD

PODLE ZDROJE INFORMACÍ – ASPEKT DIDAKTICKÝ

I. SLOVNÍ METODY:

1. MONOLOGICKÉ M. (VÝKLAD, VYPRÁVĚNÍ, VYSVĚTLOVÁNÍ, PŘEDNÁŠKA).
2. DIALOGICKÉ M. (ROZHOVOR, DISKUSE, DRAMATIZACE ATĎ.)
3. M. PRÁCE S KNIHOU - TIŠTĚNÝ TEXT (UČEBNICE, STUDIJNÍ MATERIÁLY AJ.)
4. METODY PÍSEMNÝCH PRACÍ PÍSEMNÁ CVIČENÍ, KOMPOZICE

II. NÁZORNE-DEMONŠTRAČNÍ M. ZDROJEM POZNÁNÍ JE ŽIVÉ NAZÍRÁNÍ:

- POZOROVÁNÍ PŘEDMĚTŮ A JEVŮ
- PŘEDVÁDĚNÍ - NAPŘ. PŘEDMĚTŮ, MODELŮ, POKUSŮ, ČINNOSTI
- DEMONSTRACE OBRAZŮ STATICKÝCH
- PROJEKCE STATICKÁ A DYNAMICKÁ
- EXKURZE

(Podle Maňák 1990 in Kalhous 2002)

ČLENENÍ Z HLEDISKA PRAMENE POZNÁNÍ – POKRAČOVÁNÍ

- ZDROJEM POZNÁNÍ NENÍ JEN PASIVNÍ VNÍMÁNÍ, ALE AKTIVNÍ ČINNOST.

III. METÓDY PRAKTICKÉ

- **METODY ŘEŠENÍ ÚLOH** - PRÁCE PROJEKTOVÉ, GRAFICKÉ, KONSTRUKČNÍ, TECHNOLOGICKÉ, PÍSEMNÉ
- **METODY EXPERIMENTÁLNÍ ČINNOSTI** - PRÁCE LABORATORNÍ, POKUSNICKÉ
- **METODY PRAKTICKÉ PRÁCE** - PRÁCE V DÍLNÁCH, NA POZEMKU, APOD.

METODY Z HLEDISKA AKTIVITY A SAMOSTATNOSTI ŽÁKŮ - ASPEKT PSYCHOLOGICKÝ

- METODY SDĚLOVACÍ - PŘEDÁVÁNÍ VĚDOMOSTÍ,
POZNATKŮ
- METODY SAMOSTATNÉ PRÁCE - NÁCVIK, CVIČENÍ APOD.
- METODY BADATELSKÉ A VÝZKUMNÉ - METODY
PROBLÉMOVÉ, INSCENAČNÍ, POKUSNICKÉ, SITUAČNÍ,
HEURISTIKY A POD.

METODY Z HLEDISKA MYŠLENKOVÝCH OPERACÍ

- ASPEKT LOGICKÝ

- **INDUKTIVNÍ METODA** - VYCHÁZÍ Z KONKRÉTNÍCH JEDNOTLIVOSTÍ A NA ZÁKLADĚ ANALÝZY SHODNÝCH POZNATKŮ JSOU FORMULOVÁNY VŠEOBECNÉ POJMY, PRINCIPY, ZÁKONITOSTI, METODY PRÁCE
- **DEDUKTIVNÍ METODA** - VYCHÁZÍ ZE VŠEOBECNÉHO POJMU, PRINCIPU, ZÁKONA A Z NĚHO SE PAK ODVOZUJÍ JEDNOTLIVÉ KONKRÉTNÍ PŘÍPADY
- **ANALYTICKO-SYNTETICKÁ METODA** - NA ZÁKLADĚ ROZDĚLENÍ CELKU NA ČÁSTI ZKOUMÁ PODSTATNÉ VZTAHY TAK, ABY SE SHRNULY DO VŠEOBECNÉHO POJMU, PRINCIPU, ZÁKONA APOD.
- **SROVNÁVACÍ METODA** - ZAKLÁDÁ SE NA POUŽITÍ ANALOGICKÝCH VZTAHŮ MEZI RŮZNÝMI JEVI A PŘEDMĚTY, KDY NA ZÁKLADĚ PODOBNOSTI PŘEDPOKLÁDÁME DALŠÍ PODOBY

POKRAČOVANÍ - ČLENENÍ METOD

Z HLÁDISKA POUŽITÝCH LOGICKÝCH OPERÁCIÍ

- **GENETICKÝ POSTUP**
- **DOGMATICKÝ POSTUP**
- **KOMPARATÍVNÝ POSTUP**
- **ANALOGICKÝ POSTUP**

DID. METÓDY Z HLEDISKA FÁZ VYUČOVACÍHO PROCESU - Z HLEDISKA FUNKCE VE VYUČOVACÍM PROCESU - ASPEKT PROCESUÁLNÍ

- **M. MOTIVAČNÍ** - USMĚRŇUJÍ ZÁJEM ŽÁKŮ A DĚLÍME JE NA
- **ÚVODNÍ MOTIVAČNÍ METODY** - POUŽÍVAJÍ SE NA POČÁTKU HODINY A LZE MEZI NĚ ZAŘADIT MOTIVAČNÍ ROZHOVOR, MOTIVAČNÍ DEMONSTRACI, PROBLÉM JAKO MOTIVACI, POHÁDKU, PÍSNÍČKU, BÁSNIČKU APOD.
- **PRŮBĚŽNOU MOTIVACI** - VYUŽÍVAJÍ SE BĚHEM PRÁCE - AKTUALIZACE OBSAHU, MOTIVAČNÍ VÝZVA, POCHVALA, POVZBUZENÍ, KRITIKA AJ.
- **M. EXPOZIČNÍ** – M. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NOVÝCH POZNATKŮ ŽÁKŮM, PRVOTNÍ OBEZNÁMENÍ ŽÁKŮ S UČIVEM
- **M. FIXAČNÍ** - ZABEZPEČUJÍCÍ UPEVNĚOVÁNÍ A PROHLUBOVÁNÍ VĚDOMOSTÍ, ZRUČNOSTÍ
- **M. DIAGNOSTICKÉ** – M. HODNOCENÍ, KONTROLY, KLASIFIKACE VĚDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ.
- **M. APLIKAČNÍ** - ZABEZPEČUJÍ BEZPROSTŘEDNÍ VYUŽITÍ VĚDOMOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A NÁVYKŮ V KONKRÉTNÍ ČINNOSTI

METODY Z HLEDISKA ZABEZPEČENÍ ŘÍZENÍ EDUKAČNÍHO PROCESU

- M. ODEVZDÁVÁNÍ POZNATKŮ
- M. POZOROVÁNÍ
- M. SAMOSTATNÉ PRÁCE ŽÁKŮ
- M. BADATELSKÉ A VÝZKUMNÉ
- M. PEDAGOGICKÉHO MĚŘENÍ
- STATISTICKÉ METODY

VARIANTY METOD Z HLEDISKA VÝUKOVÝCH FOREM A PROSTŘEDKŮ - ASPEKT ORGANIZAČNÍ

- KOMBINACE METOD S VÝUKOVÝMI FORMAMI
- KOMBINACE METOD S VYUČOVACÍMI
POMŮCKAMI.

MODERNÍ METÓDY

- **INTERAKTÍVNE M.**

(OSOBNOSŤ PEDAGÓGA JE INŠTRUMENTOM)

– **WORKSHOP:** ŠTUDENTI SA SPRÁVAJÚ NEFORMÁLNE, DISKUTUJÚ PRÍSTUPY NA ZVLÁDNUTIE KONKRÉTNEJ SITUÁCIE,

– **PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA (KAZUISTIKA)** HLBOKÉ POZNANIE PODSTATY PRÍBEHU, SITUÁCIE,

– **POSTER (PLAGÁTOVÁ DISKUSIA)**

AKTIVIZUJÍCE METODY

PODPORUJÍCÍ SAMOSTATNOST A TVOŘIVOST ŽÁKŮ

1. DISKUSNÍ M.
2. SITUAČNÍ M.
3. INSCENAČNÍ M.

LITERATURA

- KALHOUST, Z., OBST, O. akol. Školní pedagogika. Praha, Portál, 2009.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika. Praha: ISV, 1999.*
- PETLÁK, E. *Všeobecná didaktika. Bratislava: IRIS, 2004.*
- TUREK, I. *Didaktika. Bratislava: IURA Edition, 2008.*